

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ

**ADANA MESLEK YÜKSEKOKULU SANAT VE TASARIM EĞİTİMİNİ
GELİŞTİRME KAPSAMINDA ESDA (ESCOLA SUPERIOR DE ARTES E
DESIGN) EĞİTİM SÜRECİNİN YERİNDE İNCELENMESİ**

Proje No: SBA-2015-4655

Bireysel Araştırma Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:
Yrd. Doç. Dr. İlhami İLHAN
Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Tekstil Mühendisliği Bölümü

Doç. Dr. Figen ÖZEREN
Adana Meslek Yüksekokulu
Moda ve Tasarım Bölümü

Nisan 2016

ADANA

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
İÇİNDEKİLER	1
ÖZET	2
ABSTRACT	3
1. GİRİŞ.....	4
2. YÖNTEM.....	5
3. BULGULAR VE TARTIŞMA	5
4. SONUÇ	9
TEŞEKKÜR	10
KAYNAKLAR	10

Özet

Dünyada 20. yüzyılın son çeyreğinde hızlanan, bilgiye dayalı küresel ekonomik yarış ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan önemli gelişmeler, ülkelerin her alanda olduğu gibi yükseköğretim alanında da sistemlerini yeniden değerlendirmelerini ve gelişmeler ışığında yeniden yapılandırmalarını beraberinde getirmiştir. Değişen dünya koşulları, her kademede bireyin eğitim gereksinimlerinin de yenilenmesini zorunlu kılmakta ve bu bağlamda sanat ve sanat eğitimi de payına düşen değişimi yaşamaktadır.

Geleneksel eğitim sistemleri geçerliliğini yitirmiş, yeni teknolojiler eğitime yeni boyutlar kazandırmış, bu doğrultuda gelişen toplumların gereksinimlerini karşılayacak çağdaş eğitim anlayışı yaygınlaşmıştır. 21. Yüzyıl insanının bu gelişmelere uyum sağlaması, toplumların gelişimine katkıda bulunmasında eğitime ve eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir.

Günümüzde eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkıda bulunma amacına yönelik olarak plânlanması, eğitim kurumlarında özellikle üniversitelerde uygulanan öğretim programlarının da bu amaçlar doğrultusunda yeniden yapılanması gerekmektedir. Bu yapılanma, kalkınma çabasının başarıya ulaşması ve toplumun çağdaşlaşması açısından son derece önemlidir üniversitelerin bin yıl boyunca dimdik ayakta durabilmelerinin nedeni, yalnızca toplumu değil, aynı zamanda kendilerini de biçimlendirebilme ve yenileyebilme becerileridir (Aydın, 2010).

Bu çalışmanın amacı; Ç.Ü. Adana Meslek Yüksekokulu'nun sanat ve tasarım eğitimi veren Moda-Tasarım Bölümündeki eğitim-öğretim yöntemlerini ve sürecini küresel gelişmelere uygun olarak geliştirmek ve kalitesini yükselterek uluslararası düzeye çıkarmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için proje kapsamında; Portekiz'de eğitim-öğretim veren "Escola Superior de Artes e Design" okulunun eğitim süreçlerinin ve eğitim uygulamalarının yerinde incelenmesi, buradan elde edilen bilgi ve yöntemlerin Adana Meslek Yüksekokulu programına uygulanabilirliğini araştırmak ve yapılabilecekler için ileriye dönük bir perspektif ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Moda, Tasarım, Mesleki Eğitim, Adana Meslek Yüksekokulu

Abstract

In the world, the important developments in global economic competition based on knowledge, informatics and communication technologies have been rapidly occurred over the last two decades force countries to review their higher education systems and reconstruction them in consideration of the developments as in all fields. Changing world conditions are obliged to renew the educational needs of individuals at all levels and in this context the arts and arts education is experiencing falling to the share exchange.

Traditional education systems have lost their validity, new technologies have brought new dimensions to education, modern education is widespread understanding of evolving to meet the needs of society in this direction. Education and educational institutions have important tasks for adaptation of 21st Century people to these developments and contribution to development of society.

Today, planning education for the purpose of contributing to the economic, social and cultural development and restructuring of the curriculum implemented in educational institutions, especially universities in line with these objectives are necessary. This restructuring is extremely important in terms of the success of development efforts and society's modernization. The cause of the universities be able to stand erect for a thousand years are not only society, but also the ability to be able to renew and form themselves.

The purpose of this study are developing educational methods and processes in accordance with the global developments and improving the quality to international level at the Textile, Garment, Leather and Footwear Department of Çukurova University Vocational School of Adana that gives art and design education. To achieve this goal, in the project scope, site investigating the training processes and education practice in the school of "Escola Superior de Artes e Design" that provides training in Portugal and put out a forward-looking perspective to what can be done for the applicability of the obtained information and methods in Vocational School of Adana curriculum program.

Keywords: Art, Fashion, Design, Vocational Education, Vocational School of Adana

1. GİRİŞ

Küreselleşme kavramıyla, sınırların ortadan kalkması her alanda rekabeti yaşanır kılmış, bu bağlamda rekabet; gelişmişlik düzeyini gösterir bir yaklaşım olarak ön plana çıkmıştır. Avrupa Birliği kapsamında rekabette ön sıralarda yer almanın ilk koşulu ise; nitelikli insan gücü ihtiyacına cevap verebilecek eğitim politikalarının izlenmesi ile mümkündür. Değişen dünya koşulları, her kademedeki bireyin eğitim gereksinimlerinin de yenilenmesini zorunlu kılmakta ve bu bağlamda mesleki eğitim de payına düşen değişimi yaşamaktadır.

Son yıllarda ülkemizde mesleki eğitim çalışmaları, özellikle Avrupa Birliği'ne girme sürecinde artmakla birlikte, bu çalışmaların yeterliliği tartışma konusudur. Mesleki eğitim, Avrupa Birliği ve küreselleşme sonucunda önemi fazlasıyla artan bir eğitim alanıdır. Bu gelişmeler sonucunda, eğitim politikaları, hedefleri, yaklaşımları, programları ve eğitimle ilgili daha birçok konu yeniden gözden geçirilerek, geliştirilmesi söz konusudur. Yetişmiş iş gücü gereksinimi günümüz iş dünyasının en önemli ihtiyacıdır. Bu ihtiyaç ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle de paralellik göstermektedir. İş dünyasının çalışanlarda aradığı özelliklerin başında, mesleki bilgi ve becerilerin yeterliliği ile bu bilgi ve becerilerin iş yaşamına hızlı bir şekilde aktarılması gelmektedir. (Kuru ve Çeğindir, 2001). Mesleki Eğitim; Bir toplumda yaşayan bireylere belirli bir mesleğin gerektirdiği, bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak amacı ile birey kabiliyetlerini, fiziksel, zihinsel, duygusal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecinin bütünüdür (Alp ve İstifoğlu, 2001). Bugün ülkemizde mesleki ve teknik eğitim hizmetleri; çıraklık eğitimi, örgün ve yaygın mesleki eğitim programlarının uygulandığı meslekî teknik eğitim, meslek yüksekokulları ve kurumları ile eğitim imkânı ve ortamının bulunduğu iş yerinde, iş birliği içinde yürütülmektedir (Üstün, 2005).

Mesleki eğitimin kalite standardı, ekonominin gelişim sürecine dinamik katkıları olabilecek verimlilikte, üretim - hizmet sektörlerinin ihtiyaçlarına ve dünya standartlarına uygun yeterlilikte bir eğitim sürecinden geçen mezunlar vermek olmalıdır. Ancak, Türkiye'deki mesleki eğitimin mevcut sorunları buna elvermemektedir. Mesleki ve teknik liseleri, yüksekokulları tercih eden öğrenciler sosyoekonomik olarak en dezavantajlı gruptan gelmektedirler. Özellikle, sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim düzeyinin yüksek, mesleki ve teknik liselerdeki çocukların ebeveynlerinin ise eğitim düzeyinin düşük olduğu araştırmalarla saptanmıştır. Mesleki ve teknik eğitim, niteliği gereği genel eğitime göre daha pahalı bir eğitimidir. Günümüz ekonomik koşullarında ve giderek daha rekabetçi hale gelen işgücü piyasalarında, bireyler çalışma hayatları boyunca istediklerinde ya da gerektiğinde iş hatta meslek değiştirmek, becerilerini sürekli yenilemek ve geliştirmek durumundadırlar. Bu nedenle, mesleki ve teknik eğitim programlarının mesleğe özgü becerilerin yanı sıra daha geniş ve aktarılabilir becerileri de öğrencilere kazandırması gerekmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına temel bilgilerden yoksun gelen öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından bu eksikliği giderme fırsatı bulamadan mezun olmakta, bu durum meslek yüksekokullarına da yansımaktadır. Meslek yüksekokulları üzerine yapılan çalışmalar, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının neredeyse % 95'inin temel matematik kurallarında yetersiz olduğunu göstermiştir. Çoğu işveren, mesleki ve teknik okul mezunlarının mesleki bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıklarını yetersiz bulmaktadır. Buna göre işverenler, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının özellikle yabancı dil, idari, teknik ve mesleki becerilerini "düşük" olarak nitelendirmişlerdir. İşverenlerin çoğu iyi yetişmiş, nitelikli mesleki ara eleman

açıklarının bulunduğunu belirtmektedirler. Mesleki ve teknik eğitimin etkinliği, beklentileri karşılayacak sayıda ve kalitede mezun verilmesi, teknoloji ve işgücü piyasasındaki gelişmelerin sürekli ve düzenli olarak izlenmesi ve sonuçların eğitim yatırımlarına ve programlarına aktarılması ile doğru orantılıdır (Aktaşlı ve ark., 2012).

Bu saptamalar çerçevesinde bu çalışmanın amacı; Ç.Ü. Adana Meslek Yüksekokulu'nun sanat ve tasarım eğitimi veren Moda-Tasarım Bölümündeki eğitim-öğretim yöntemlerini ve sürecini küresel gelişmelere uygun olarak geliştirmek ve kalitesini yükselterek uluslararası düzeye çıkarmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için proje kapsamında; Portekiz'de moda ve tasarım konusunda eğitim-öğretim veren "Escola Superior de Artes e Design" okulunun eğitim süreçleri ve eğitim uygulamaları yerinde incelenmiş, buradan elde edilen bilgi ve yöntemlerin Adana Meslek Yüksekokulu programına uygulanabilirliği araştırılarak öneriler geliştirilmiş ve ileriye dönük bir perspektif sunulmuştur.

2. YÖNTEM

Moda Tasarım Bölümü eğitim-öğretim yöntemlerinin ve sürecinin çağın eğilimlerine ve yeniliklere uygun olarak geliştirilmesi ve kalitenin yükselterek uluslararası düzeye çıkartılması amacıyla yapılan bu çalışma kapsamında; moda ve tasarım alanında faaliyet gösteren saygın kurumlardan biri olarak Portekiz'de eğitim-öğretim veren "Escola Superior de Artes e Design" okulunun eğitim süreçleri ve eğitim uygulamaları araştırmacı tarafından katılımlı gözlem yöntemi kullanılarak incelenmiş ve çeşitli veriler elde edilmiştir. Araştırmanın gerçekleştirilmesinde betimsel yöntemler kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edilerek Adana Meslek Yüksekokulu programının hedeflere uygun olarak geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için uygulanabilir öneriler geliştirilmiştir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Ç.Ü. Adana Meslek Yüksekokulu'nun sanat ve tasarım eğitimi veren Moda-Tasarım Bölümü'ndeki eğitim-öğretim yöntemlerini ve sürecini küresel gelişmelere uygun olarak geliştirmek ve kalitesini yükselterek uluslararası düzeye çıkarmak amacıyla yönelik olarak proje kapsamında; Portekiz'de eğitim-öğretim veren "Escola Superior de Artes e Design" okulunun eğitim süreçleri ve eğitim uygulamaları yerinde incelenmiştir. Gözlem ve incelemeler sonucu elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

ESAD (Escola Superior de Artes e Design) Okulu'nun Yapısı

Escola Superior de Artes e Design okulunda Lisans ve Master olmak üzere iki tür eğitim programı verilmektedir. Bu eğitimler kapsamında altı çeşit program mevcuttur. Okul Türkiye'deki sisteme göre Özel Okul statüsünde sayılmaktadır. Okulun ücretleri Portekiz standartlarına göre oldukça makul düzeydedir. Okulda bulunan eğitim-öğretim programları şunlardır;

- 1- Dijital sanat ve multi medya,
- 2- Mücevher tasarımı,
- 3- Ürün tasarımı,
- 4- İletişim dizaynı,
- 5- İç tasarım,
- 6- Moda tasarımı.

Yapılan inceleme bu programlar içinde bulunan Moda Tasarım programı ile sınırlandırılmıştır. Moda Tasarım programı 3 yıllık süreyi kapsamaktadır. Bu program kapsamında verilen dersler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1. ESAD Okulu Moda Tasarım Bölümü'nün müfredatı

I. Yıl (24 saat, 60 ECTS)			
<i>Ders Kodu</i>	<i>Ders adı</i>	<i>Ders saati</i>	<i>ECTS</i>
51038	Tasarıma Giriş	6	15
51024	Çizim I	4	9
51026	Dijital Lab I	4	9
51029	Tasarım Lab.	3	9
51039	Geometri ve Tasarım	3	6
51040	Sanat Tarihi ve Tasarım	2	6
51041	Tasarım Algısı	2	6

II. Yıl (23 saat, 60 ECTS)			
<i>Ders Kodu</i>	<i>Ders adı</i>	<i>Ders saati</i>	<i>ECTS</i>
81013	Proje I(Moda)	6	15
81014	Çizim II	4	9
81015	Moda Tasarımı I	4	9
81016	Üretim teknolojisi	3	9
81017	Moda Tarihi	2	6
81018	Malzeme Lab.	2	6
81019	Tasarım Yöntemleri	2	6
51041	Tasarım Algısı	2	6

III. Yıl (24 saat, 60 ECTS)			
<i>Ders Kodu</i>	<i>Ders adı</i>	<i>Ders saati</i>	<i>ECTS</i>
81020	Proje I(Moda)	8	15
81021	Moda Tasarımı II	4	9
81022	Çağdaş Moda Akımları	2	6
81023	Dijital Moda Lab.	2	6
81024	Tasarım Kuramları	2	6

SEÇMELİ DERSLER			
<i>Ders Kodu</i>	<i>Ders adı</i>	<i>Ders saati</i>	<i>ECTS</i>
91084	Kalıp Üretimi	3	9
91016	Moda Fotoğrafçılığı ve Reklam	3	4,5
91026	Moda Pazarlama ve Reklam	3	4,5
91060	Desen ve Boya	3	4,5
91009	Çizim ve Yaratıcı Anlatım	3	4,5
91015	Fotoğrafçılık	3	9

Escola Superior de Artes e Design okulunun eğitim programları incelendiğinde; laboratuvar ağırlıklı derslerin yoğunluğu göze çarpmaktadır. Okulda bu dersler için teknolojik alt yapı oluşturulmuştur. Programda yazılı tüm laboratuvar derslerine ait ayrı laboratuvarlar mevcuttur. Öğrenciler, laboratuvardaki çalışmalarını bu amaçla görevlendirilmiş bir öğretim elemanı danışmanlığında yapmaktadırlar. Ayrıca öğrenciler tasarladıkları ürünlerin sunum aşamalarını da bu laboratuvarlarda gerçekleştirmektedirler.

Ders saati ağırlığı daha çok projelerde yoğunlaşmıştır. Burada amaç öğrencinin yaratıcılığını destekleyecek çalışmalara ağırlık verilmektedir. Okul müfredatında; üretime ilişkin derslerin azlığı dikkat çekmekte, derslerde genel olarak ağırlıklı teknik bilgiler verilmektedir. Öğrenciler, okulda almış oldukları eğitim yardımıyla tasarladıkları ürünlerin

üretim aşamasında, anlaşmalı oldukları fabrikaya giderek bir uzman eşliğinde üretimlerini gerçekleştirmektedirler. Bu uygulama sayesinde; okul bünyesinde üretim hattı kurmanın getireceği ekonomik ve uygulama sorunları elimine edilmekte, öğrenciler tasarımlarını gerçek iş ortamında üretirken işletme ortamına uyum sağlamakta, tasarımlarının gerçek bir ürüne dönüşme sürecini izleyebilmekte ve yönetebilmekte, mesleki özgüvenleri ve motivasyonları artmaktadır. Bu durumun hem öğrencilerin üretim bilgisine hem de ürünlerin kalitesine oldukça önemli katkılar sağlamakta olduğu düşünülmektedir. Şekil 1’de okuluna ait bir bölümün görünüşü ve yapılan tasarımlardan bir örnek sunulmuştur.

Şekil 1. Escola Superior de Artes e Design okulunda tasarım çıktılarının alındığı oda ve bir tasarım örneği

Okulda tasarım alanına ait oldukça kapsamlı bir kütüphane mevcuttur. Tasarım alanında, ücretli süreli yayımlar okul tarafından kütüphaneye temin edilmekte ve öğrencinin kullanımına sunulmaktadır.

Okul binası içinde öğrencinin internete girerek çalışmasını sağlayacak alanlar mevcuttur. Öğrenciler boş zamanlarında bu alanlarda kendi bilgisayarları ile çalışmalarını rahatça yapabilmektedirler.

Okula, bölgedeki birçok firmadan malzeme yardımı yapılmakta (Şekil 1), bu şekilde öğrenciler tasarım aşamasında malzeme sağlama problemi yaşamamaktadırlar.

Şekil 2. Escola Superior de Artes e Design okuluna işletmelerden gelen malzemeler

Çukurova Üniversitesi Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü'nün Yapısı

Eğitim müfredatı açısından karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü eğitim planı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü eğitim planı

1. YIL / I. YARIYIL			
Ders Kodu	Dersin Adı	T	U
TD101	Türk Dili -I	2	0
AİT101	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi -I	2	0
İNG103	İngilizce -I	2	0
MDT105	Tekstil Teknolojisi	1	1
MDT107	Temel Sanat Eğitimi	3	1
MDT113	Konfeksiyon Üretim Teknolojisi**	3	1
MDT115	Moda Teknolojisi*	2	0
TOPLAM		14	3

*Tasarıma Giriş/tasarım Algısı /1. Sınıf 2. Dönemden itibaren de proje

1. YIL / II. YARIYIL			
Ders Kodu	Dersin Adı	T	U
TD102	Türk Dili - II	2	0
AİT102	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-II	2	0
İNG104	İngilizce -II	2	0
MDT102	Desen	1	1
MDT104	Kalıp Tasarımı I	3	1
MDT110	Moda Resmi ve İllüstrasyonu	3	1
MDT116	Deneysel Giysi Tasarımı**	2	1
MDT118	Moda Eğilimleri**	2	0
TOPLAM		17	4

2. YIL / III. YARIYIL			
Ders	Dersin Adı	T	U
MDT201	Giysi Tasarımı I	3	1
MDT203	Giysi Üretim Teknikleri I	3	1
MDT205	Konfeksiyonda Kalite Kontrol	1	1
MDT207	Kalıp Tasarımı-II	3	1
MDT209	Konfeksiyon Yardımcı Malzemeleri	1	1
MDT211	Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırlama	3	1
TOPLAM		14	6

2. YIL / VI. YARIYIL			
Ders Kodu	Dersin Adı	T	U
MDT202	Bitirme Projesi	1	1
MDT204	Giysi Tasarımı-II	3	1
MDT206	Giysi Üretim Teknikleri-II	3	1
MDT208	Moda Sunum Teknikleri	2	0
MDT210	Süsleme Teknikleri	1	1
STJ204	Endüstriyel Eğitimi	0	8
TOPLAM		10	12

Çukurova Üniversitesi Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü mevcut durumu ile ilgili aşağıdaki saptamalar yapılmıştır. Tablo 3’te ise iki okul arasında bir karşılaştırma sunulmuştur.

• Yüksekokulun bilgisayarlı kalıp laboratuvarı (sadece yazılımı mevcut olup diğer ekipmanları bulunmamaktadır) ve konfeksiyon atölyesi (düz dikiş makinası, overlok, 5 iplik dikiş makineleri) mevcuttur ve etkin olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler, tasarımlarını yaptıkları ürünleri bu atölyede öğretim elemanı desteği ile gerçekleştirmektedirler. Ancak

makinelerin eski olması nedeniyle sık sık tamiri gerekmekte, bu aşamada dışardan gelecek tamirat elemanı beklenmekte ve bakım onarım anlamında sorunlar yaşanmaktadır. Öğrenciler uygulamalarda kullandıkları malzemelerini kendi bütçelerinden karşılamaktadır. Okulda bünyesinde, tasarımı yapılan ürünlerin sunumunun yapılabileceği uygun bir laboratuvar mevcut değildir. Bu durum, öğrencilerin sunum hazırlamada teknik problemler yaşamasına neden olmaktadır.

- Yüksekokulun Moda Tasarım Bölümü'ne öğretim elemanlarının çaba ve girişimlerine karşın bölgedeki hiçbir firmadan malzeme yardımı yapılması sağlanamamıştır. Mesleki eğitim öğrencilerinin düşük gelir grubundaki ailelerden geldiği düşünüldüğünde, zaten pahalı olan mesleki eğitim öğrenciler açısından da daha pahalı hale gelmekte, eğitim-öğretim açısından da verimsizliklere neden olmaktadır.

- Bölümün, hatta yüksekokulun işleyen ve kullanılan bir kütüphanesi bulunmamaktadır. Öğrenciler Adana Meslek Yüksekokulu yerleşkesinden uzakta bulunan ve erişimi daha zor olan Çukurova Üniversitesi merkez kütüphaneyi kullanılmaktadır. Tasarım ile ilgili süreli yayın takip edilmemektedir. Bölümde öğretim görevlileri ve öğrencilerin kullanımı için kitap, süreli yayın vb. eğitim dokümanlarının temini için kaynak ayrılmasında sıkıntı çekilmektedir.

- Bölümde, eğitim programına uygun olarak teorik ve pratik bilgiler verilmektedir. Öğrencilerin, ders dışı zamanlarda verilen teorik ve pratik bilgileri pekiştirmesi, takım çalışması kültürünü geliştirecek ortak çalışmalar yapması, araştırma ve bilgiye ulaşma, problem çözme becerilerini geliştirmesi gerekmektedir. Ancak böylesi çalışmaları yapmak için kullanabilecekleri bir ortam/atölye mevcut değildir. Öğrencilerin, okul içinde bireysel veya toplu olarak kullanımlarına açık internet erişim olanakları ve ortamı yoktur.

- **Bölüm programları incelendiğinde, Tasarıma Giriş/ Tasarım Lab./ Tasarım yöntemleri ve 1. Sınıf 2. Dönemden itibaren de Proje dersinin eklenmesinin öğrencinin alanda yeterliğinin gelişimi için uygun olacağı düşünülmektedir.**

Tablo 3. ESDA okulu ve Adana Meslek Yüksekokulu olanaklarının karşılaştırması

Escola Superior de Artes e Design Okulu Moda Tasarım Bölümü	Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü
Teknolojik alt yapıları ve laboratuvarları gelişmiş	Teknolojik alt yapıları ve laboratuvar anlamında eksikler var
Anlaşılabilir fabrikalarında üretim yapılabilir	Üretimler bölümdeki atölyede yapılmakta
Bölgeden materyal yardım destekleri var	Bölgeden materyal yardım destekleri yok
Serbest çalışma ortamları var	Serbest çalışma ortamları yok
Tasarım ile ilgili düzenli süreli yayın takip edilmekte	Tasarım ile ilgili düzenli süreli yayın takip edilememekte
Proje ders saatleri uygulamalı bir alan için uygundur.	Proje ders saatleri uygulamalı bir alan için azdır.

4. SONUÇ

Portekiz'de Moda Tasarım alanında eğitim-öğretim veren "Escola Superior de Artes e Design" okulunun eğitim süreçlerinin ve eğitim uygulamalarının yerinde incelenmesi sonucunda;

- ESAD okulunun teknolojik laboratuvar alt yapılarının oldukça gelişmiş olduğu, bunun da öğrencilerin tasarım ve sunum becerilerini geliştirdiği,

- Anlaşılmalı bir fabrikalarının varlığı nedeniyle tasarımı yapılan ürünlerin üretiminin gerçekleştirilebilmesinin, üretim becerilerinin gelişimine katkı sağladığı,
- Bölgedeki firmaların okula malzeme yardımı yaptığı, tasarımda bol malzemeli bir ortamda öğrencilerin tasarım güçlerinin geliştiği,
- Okula ait bir kütüphane olması ve tasarıma ait süreli yayınların takip edilmesi; sezondan, piyasadan ve gelişmelerden haberdar olmasını sağladığı,
- Okulun bazı alanlarında internet erişiminin bulunması; öğrencilerin çalışmalarını bu alanlarda rahat bir şekilde yapmalarını sağlamaktadır.

Çukurova Üniversitesi Adana Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım Bölümü için geliştirilen uygulanabilir öneriler şunlardır:

- Öncelikle bölümün teknolojik laboratuvar alt yapılarının geliştirilerek özellikle sunum çalışmalarının yapılabileceği laboratuvarların kurulması,
- Konfeksiyon atölyesinin makine ve teçhizat bakımından yenilenmesi, atölyedeki makinelere anında müdahale edilebilmesi açısından bir teknik elemanın görevlendirilmesi,
- Bölgedeki firmalar ile yönetim bazında görüşmeler sağlanarak okula malzeme yardımı sağlanması,
- Okula ait kütüphanenin tasarım dergileri ve süreli yayınlar ile desteklenmesi,
- Okulun bazı alanlarında internet erişimi sağlanarak öğrencilerin araştırma ve çalışma olanaklarının artırılması,
- **Ders müfredatının yeniden gözden geçirilerek öğrencinin tasarım ve yaratıcılık güçlerini destekleyici derslere ağırlık verilmesi, ayrıca proje ders saatlerinin artırılarak öğretim elemanı ve öğrencinin iletişim içinde olabileceği ortamların oluşturulması,**
- Öğrenci sayısının azaltılması veya öğrencilerin gruplara ayrılarak öğretim elemanı ile daha verimli çalışma sağlanmalıdır.

TEŞEKKÜR

Bu proje Çukurova Üniversitesi BAP Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

KAYNAKLAR

AKTAŞLI, İ., KAFADAR, S., TÜZÜN, I., (2012), Meslek Eğitiminde Kalite İçin İşbirliği, Mesleki Ve Teknik Eğitimde Güncellenmiş Durum Analizi, Eğitim Reformu Girişimi, ISBN:978-605-4348-31-2.

ALP, Ö., İSTİFOĞLU, B.O., (2001, Temmuz) “Mesleki Eğitimde Uygulamalı Sanatlar Eğitimini Yeri ve Önemi” Mesleki Eğitim Dergisi, Cilt:3, Sayı:6.

AYDIN, R., (2010), Çağdaş Üniversite, Atılım Üniversitesi İz Dergisi, Sayı:10, Sayfa:20-21. <http://ramazanaydin.com/2010/03/22/94/>

ÇEĞİNDİR, N. (2001). Çocuk Giysi Tasarımında Kalıp Çizimleri, Gazi Kitabevi, Ankara.

ÜSTÜN, Necati (2005, Yaz). Endüstriyel ve Teknik Okullara Yönlendirme, Milli Eğitim Dergisi, Yıl 33, Sayı 167.